

Op bezoek bij vuursteenspecialist Jaap Beuker.

In juli 2023 reisde ik naar Assen om Jaap Beuker eindelijk eens te ontmoeten in zijn werkplaats. Jaap is oud conservator van het Drents Museum in Assen en is vooral gespecialiseerd in vuursteen artefacten uit de prehistorie. Hij heeft in zijn werkzame leven vele duizenden voorwerpen bestudeerd en beschikt over grote expertise.

Op de bijgaande foto Jaap in zijn onderzoeksräume met rood Helgoland vuursteen.

De aanleiding voor dit bezoek was, dat in het Heerder Museum (HHV) een tiental vuurstenen voorwerpen liggen, gemaakt van diverse soorten vuursteen, zoals stenen bijlen, schrabbers en andere artefacten. Deze voorwerpen waren nog nooit goed onderzocht door een deskundige en Jaap was bereid dit voor ons vereniging te doen.

De voorwerpen zijn vooral in het begin van jaren 80 aan het museum geschonken. Maar ook werd begin dit jaar op de Kamperklippen nog een bijzondere vondst gedaan door Mirjam een amateurzoeker. Zij vond namelijk een schrabbertje van rood Helgoland vuursteen en een andere brok rood vuursteen. Helgoland is heel zeldzaam op de Veluwe en een grote brok zou bijzonder zijn.

Zo arriveerde ik op een maandagmorgen met een krat vol vondstmateriaal bij Jaap in zijn atelier. Langs de wand liggen schappen vol met vuursteen bijlen en andere voorwerpen maar ook een kast vol boeken over vuursteen. Verder heeft Jaap ook een mooie verzameling verrekijkers een andere hobby van hem.

Na een paar uur het materiaal bestudeerd te hebben kwam de bodem van het krat in zicht.

Het laatste doosje was uit de verzameling van de familie Walsweer en bevatte onder andere een soort zwart stenen mes, wat stukjes koraal, bot en bijzondere steentjes. Dat mes bleek echter geen artefact te zijn maar een leisteen met glijvlak -slickensite. Natuurlijk gevormd dus.

Al met al bleek het meeste materiaal van HHV te bestaan uit voorwerpen die museum waardig zijn. Een paar van die voorwerpen zal ik hier nog beschrijven:

Het schrabbertje van Mirjam Westerink bleek inderdaad van Helgoland vuursteen gemaakt. De grotere brok was geen Helgoland helaas.

Een smal stukje vuursteen was een kern preparatie kling uit het Neolithicum onlangs gevonden door Justin van Petersen.

Verder een pseudo artefact- het lijkt op een kling van vuursteen maar is het dus niet. Zo wordt je gauw op het verkeerde been gezet. Daarom zijn experts nodig.

De vuursteen bijl die Bart Volkers gevonden had op het land van zijn opa is van grijs Valkenburg vuursteen gemaakt en is dus ook al duizenden jaren oud. Dat wordt overigens de volgende vondst van de maand september.

Verder een stenen bijl die al lang bij HHV in de vitrine ligt, welke ooit gevonden is aan de Kanaalstraat (we weten niet meer door wie). Het brok Daniën vuursteen waaruit de bijl is gemaakt, is

waarschijnlijk met het ijs in de laatste ijstijd naar de Veluwe gekomen. De bijl werd door een lokale ambachtsman of vroege boer gemaakt en toen ook vierkant gevorkt en veelvuldig gebruikt.

Een mooie vondst dus, want de meeste stenen bijlen waren dure handelsvoorwerpen en werden bij de vuursteenvindplaatsen gemaakt. Jaap legt uit, dat vuursteen heel zwaar is en dat ruwe vuursteen brokken zelden werden verhandeld of meegesleept. Bovendien moet dan ook nog blijken dat je er iets uit kunt maken.

De voorwerpen werden weer in de vitrine gelegd met een vondstkaartje en zijn te zien in de archeologie/geologie kamer op de benedenverdieping van Villa Jacoba.

Heerde, 24 juli 2023

Dirk Haasjes